

Sygn. akt III AUa 1212/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Małgorzata Pasek SA Elżbieta Gawda (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Lublinie

sprawy L. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji L. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 4 sierpnia 2016 r. sygn. akt VI U 1349/15

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala L. M. prawo do emerytury od dnia(...);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz L. M. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja Małgorzata Pasek

III AUa 1212/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie L. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. odmawiającej prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca L. M. urodzony dnia (...), złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w dniu 26 sierpnia 2015 roku, wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Nie jest członkiem żadnego z Otwartych Funduszy Emerytalnych. Organ rentowy w toku postępowania ustalił, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w wymiarze 27 lat 10 miesięcy i 28 dni, w tym staż pracy w warunkach szczególnych w ilości 13 lat 9 miesięcy i 11 dni (okres od 22.11.1976 r. do 15.01.1977 r. w Oddziale (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w R. oraz od 04.09.1978 r. do 18.05.1992 r. w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w R. – k. 20 akta sądowe). Wobec braku 15 lat pracy w warunkach szczególnych pozwany odmówił prawa do emerytury.

Wnioskodawca w toku postępowania sądowego podtrzymał konsekwentnie swoje stanowisko zawarte w złożonym odwołaniu, precyzując, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał w Nadleśnictwie R. w R. od 27.04.1977 r. do 31.07.1978 r. jako kierowca traktora zrywkowego do wywózki drewna z lasu i wniósł o zaliczenie wskazanego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił, że L. M. był zatrudniony w Nadleśnictwie R. w R. w okresie od 27.04.1977 r. do 31.07.1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierowcy samochodowego, co wynika zarówno z umów o pracę z dnia 27.04.1977 r. i z dnia 10.05.1977 r. oraz świadectwa pracy, wystawionego przez pracodawcę w dniu 31.07.1978 r. Stanowisko w brzmieniu wskazanym w tych dokumentach, widnieje w pozostałej dokumentacji pracowniczej stanowiącej akta osobowe ubezpieczonego, m.in. wnioski o przeszerogowanie pracownika, angaże zmieniające warunki pracy i płacy. Faktycznie jednak, wnioskodawca pracował jako kierowca ciągnika, co wynika nie tylko z jego zeznań, ale również z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Odwołujący wyjaśnił, że od początku zatrudnienia pracę wykonywał tylko jako kierowca ciągnikowy. Choć w rzeczywistości nie posiadał uprawnień do prowadzenia pojazdów kategorii (...), to mógł swobodnie wykonywać taką pracę, albowiem posiadał prawo jazdy uprawniające go do prowadzenia pojazdów kategorii(...)które uprawniało do kierowania ciągnika z dłuźcami, o czym świadczy okazany przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 14.04.2016 r. oryginał prawa jazdy.

Od maja 1977 roku do końca czerwca 1977 roku (tj. w okresie wiosennym), jako traktorzysta, wnioskodawca pracował przy porządkowaniu terenu pod nasadzenie sadzonek lasu, sadzeniu lasu oraz jeźdźeniu po sadzonki. W związku z tym zajmował się m.in. wyrywaniem karp po ścinie drzew i przygotowywaniem pola pod sadzonki, co odbywało się to w ten sposób, że karpy zapinane były liną, a wyrwane podnośnikiem, podpiętym do ciągnika. Wyrwana karpa, była ładowana na przyczepę ciągnikową. Skarżący przywoził też sadzonki drzew z O..

W okresie letnim, jesiennym i zimowym odbywało się ścinanie drzew i wówczas, od początku lipca 1977 r. do końca kwietnia 1978 roku oraz w lipcu 1978 roku ubezpieczony pracował przy tzw. zrywce tj. ścinaniu drzewa i wyciąganiu go z lasu. Do obowiązków wnioskodawcy należało więc, po ścięciu drzewa przez pilarzy, zapiąć ręcznie kawałki drewna (podzielone na metrowe kawałki) do ciągnika przy pomocy haków oraz lin i wywieźć z lasu na drogę. Przy zapinaniu drewna wnioskodawca pracował wraz z pomocnikiem, ale już sam wywoził drewno. Pracę wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy – minimum 8 godzin dziennie, czasem dłużej.

Sąd Okręgowy w przeprowadzonym postępowaniu dowodowym dysponował aktami osobowymi skarżącego z okresu zatrudnienia w w/w przedsiębiorstwie, dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego, zeznaniami świadków, jak również zeznaniami samego zainteresowanego.

Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania świadków I. K. oraz L. R.. Świadczyli byli pracownikami Nadleśnictwa R. w R. w okresie, kiedy zatrudniony był L. M.. W zgodnych zeznaniach potwierdzili fakt zatrudnienia L. M. w przedmiotowym zakładzie. Wskazali jego stanowisko pracy – traktorzysta i opisali obowiązki służbowe, jakie wiązały się z zajmowanym stanowiskiem. Zeznania świadków znajdują pełne potwierdzenie w zeznaniach wnioskodawcy, są logiczne i brak w nich nieścisłości.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy nie uwzględnił odwołania, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z treścią art. 184 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełniają łącznie następujące warunki legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn, mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest, więc spełnienie przed dniem 1 stycznia 1999 roku wyłącznie przesłanki stażu.

Stosownie do treści § 4 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony spełnia następujące przesłanki: urodził się po 31 grudnia 1948 roku, ukończył 60 lat, nie jest członkiem OFE oraz legitymuje się ogólnym okresem zatrudnienia w wymaganej dla mężczyzn ilości, co najmniej 25 lat. Nadto, okolicznością bezsporną jest uznany przez organ rentowy okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w ilości 13 lat 9 miesięcy i 11 dni.

Po analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że L. M. w zawnioskowanym okresie zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i była to praca w okresach od 01.07.1977 r. do 30.04.1978 r. oraz w miesiącu lipcu 1978 roku. W tych okresach pracował on przy tzw. zrywce.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że tylko praca wymieniona w wykazie A, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych. Przedsiębiorstwo, w którym zatrudniony był wnioskodawca podlegało Ministrowi Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej. W wykazie A dziale VI wymienione są prace skutkujące, przyznaniem prawa do emerytury. W dziale tym nie zamieszczono prac związanych z sadzeniem lasu bądź karczowaniem lasu. Rodzaj tych prac nie znalazł się również w dziale XIV (posiłkowym), określającym prace różne, niewymienione w poszczególnych działach przemysłu. Nie zostały też uwzględnione w zarządzeniu resortowym, pod które podlegał zakład pracy tj. zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku. Z tego też względu, praca skarżącego w okresie, kiedy wykonywał czynności związane z porządkowaniem terenu lasu pod sadzenie nowych drzew, czy jeździł po sadzonki drzew, nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych, ponieważ prace te nie są pracami sklasyfikowanymi w katalogu stanowisk zaliczanych, jako praca w warunkach szczególnych. Pracami takimi są natomiast prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu, które wnioskodawca wykonywał w omówionych powyżej okresach czasu. Potwierdza to jednoznacznie przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe, w szczególności zeznania świadków oraz zeznania samego zainteresowanego.

Prace w tym charakterze, znajdują odzwierciedlenie w wykazie A dziale IV poz. 2 omawianego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W sumie zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych Sąd Okręgowy zaliczył także okresy przebywania wnioskodawcy na zasiłku chorobowych, wskazane w piśmie procesowym ZUS z dnia 14 czerwca 2016r. k.19, tj. od 02.03.1992 r. do 06.03.1992 r. (5 dni) oraz od 18.03.1992 r. do 10.04.1992 r. (24 dni), co wynika stąd, że otrzymywany przez pracownika po 14 listopada 1991 r. zasiłek chorobowy traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27.11.2003 r., III UZP 10/03, LEX nr 81642).

Po doliczeniu w/w okresów do okresu uznanego przez ZUS w ilości 13 lat 9 miesięcy i 11 dni, okres pracy L. M. w warunkach szczególnych liczony na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 14 lat 9 miesięcy i 10 dni.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych Sądu polegający na pominięciu, że skarżący przez okres pracy w Nadleśnictwa R. w R. tj. od 24 kwietnia 1977 r. do 31 lipca 1978 r. wykonywał prace kierowcy traktora zrywkowego. Przez cały ten okres wykonywał pracę ciągnikiem i otrzymywał dodatek za prace w warunkach szkodliwych. Nadto w czasie odbywania służby wojskowej tj. od 4 stycznia 1975 r. do 5 października 1976 r. wnioskodawca jeździł samochodem ciężarowym, zatem ten okres też winien być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych.

Wskazując na powyższe apelujący wnosil o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest uzasadniona. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń ale wywiódł z nich nietrafne wnioski.

L. M. był zatrudniony w Nadleśnictwie R. w R. w okresie od 27 kwietnia 1977 r. do 31 lipca 1978 r. tj. przez okres 1 roku 3 miesięcy i 5 dni. W tym okresie wykonywał prace „kierowcy ciągnika zrywkowego” czyli prace związane ze zrywką drzew. Charakter tych prac został opisany przez wnioskodawcę i świadków – wyciąganie drewna z lasu, przypinanie do ciągnika i wywożenie do drogi, usuwanie korzeni drzew czyli wyrwanie karp po ścinie drzew. Przewoził też drogami publicznymi sadzonki a czasami wykonywał orkę (zeznania I. K. i L. R.). Do jego podstawowych obowiązków należała jednak praca przy zrywce drzew i zwózce drewna.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. W świetle § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A dziale VI poz. 2 tj. w resorcie leśnictwa, przemysłu drzewnego i papierniczego wymienione są prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu. Takie prace były przez wnioskodawcę wykonywane. Wożenie sadzonek ciągnikiem po drogach publicznych również jest pracą w warunkach szczególnych. W wykazie A dziale VIII poz. 3 tj. w transporcie i łączności wymienione są prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Wnioskodawca był kierowcą ciągnika a wykonywanie tego rodzaju pracy w innym resorcie, niż ten do którego przynależał pracodawca, nie powoduje wyłączenia tego rodzaju prac

z kategorii prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Zawarte w wykazie A uszeregowanie prac w poszczególnych branżach ma charakter porządkujący i jednocześnie tworzy domniemanie, że pracownik wykonujący prace w danej branży, wymienione w wykazie, pracował w warunkach szczególnych. Nie oznacza to jednak, że pracownik wykonujący te same prace w innej branży nie wykonuje jej w warunkach szczególnych. Czysto formalistyczne potraktowanie przynależności przedsiębiorstwa do określonej branży oznaczałoby niemożność uznania za pracę w warunkach szczególnych pracy identycznej z wykonywaną w innej branży, do której jednak formalnie przedsiębiorstwo nie należy. Takie rozumowanie byłoby absurdalne i oznaczałoby nierówne traktowanie pracowników wykonujących tę samą pracę, z których jedna – z uwagi na branżę - byłaby pracą w warunkach szczególnych a druga nie. Istotna jest uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia wykonywanych prac (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy) a te dla kierowców ciągników są identyczne bez względu na przyporządkowanie do branży.

Zwrócić należy uwagę na fakt, że przepisy resortowe tj. zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r.

w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz.MRiRW.1988.2.4.) wymieniają też prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych należące do „transportu” poz. 3 pkt 1 cyt. zarządzenia. Oznacza to, że możliwe jest łączenie branż w ramach jednego resortu. W przypadku wnioskodawcy, przewożąc sadzonki po drogach publicznych, wykonywał on prace przypisane do transportu ale wykonywane w „leśnictwie”. Skoro prawodawca przewidział możliwość łączenia branż (patrz cyt. zarządzenie) to tym samym należy przyjąć, że praca wnioskodawcy w charakterze kierowcy ciągnika jest pracą w warunkach szczególnych.

Wykonywanie orki po zrywce drzew, które występowało jedynie czasami, nie oznacza, że skarżący nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązków kierowcy ciągnika zrywkowego. Wymóg stałości i pełnego wymiaru czasu pracy w warunkach szczególnych wynika z treści § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia. Stałe wykonywanie pracy zakłada powtarzalność i ciągłość przypisanych pracownikowi obowiązków. Doraźne i sporadyczne wykonywanie innych czynności nie oznacza zerwania z dotychczasowym zakresem obowiązków. Nie jest też przerwą, która wyklucza stałość pracy. Wnioskodawca był zatrudniony jako kierowca ciągnika, wykonywał przede wszystkim prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu, jak również prace w transporcie. Tym samym wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Uwzględnienie spornego okresu jako pracy w warunkach szczególnych daje w sumie ponad 15 lat takiej pracy a zatem uprawnia wnioskodawcę do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym tj. okres uznany przez pozwanego tj. 13 lat 10 miesięcy i 9 dni (k. 19) – łącznie z okresem pobierania zasiłków chorobowych oraz sporny okres 1 roku 3 miesięcy i 5 dni daje w sumie 15 lat 1 miesiąc i 14 dni. W sprawie niniejszej jedynie ta przesłanka była przedmiotem sporu i w ocenie Sądu Apelacyjnego została spełniona.

Sąd Apelacyjny podziela w pełni stanowisko Sądu Okręgowego, że okresy zasiłków chorobowych otrzymywanych przez pracownika po 14 listopada 1991 r. traktuje się na równi z okresami wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe względy na uwadze i uznając zasadność apelacji Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia(...) tj. od miesiąca złożenia wniosku – art. 129 ust. 1 cyt. ustawy.

Wnioskodawca jest stroną wygrywającą sprawę zatem pozwany na mocy art. 98 § 1 k.p.c. pozwany winien zwrócić mu poniesione koszty postępowania apelacyjnego tj. kwotę 30 zł tytułem uiszczonej opłaty od apelacji.